

MERYEM KORAY

meryem.koray@gmail.com

2019.09.20 04:00

Nasıl anlatmalı; iklim krizi, yeryüzünün yıkımı, yaşam savaşı!...

Bugün dünyanın dört bir yanında çocukların, gençlerin öncülük ettiği iklim grevi var, 27 Ekim'e kadar uzanacak... 23 Ekim'de de BM'de İklim Zirvesi toplanıyor. Türkiye'de de birçok şehirde, birçok alanda iklim grevi için yürüyüşler, toplantılar yapılacak; bunlara katılmak da, herkesin kendi eylemini yaratması da mümkün...

Aslında konu uzun süredir gündemde; ne var ki, konunun ciddiyeti ve aciliyetinin anlaşıldığını söylemek hala zor.

Öyleyse hangi terminoloji ile anlatmalı; kriz, yıkım, kıyamet, hangisi daha uygun?

Ya da hangi yol daha etkili? Bilimsel raporlar, denizlerin, derelerin halini gösteren belgeseller, kıyameti kurgulayan filmler, yoksa sanatsal anlatımlar mı; hangisi!?

Aslında, bu anlatımların hepsi denendi.

Örneğin bilim insanları yıllardır ciddi araştırmalar ve onlarca raporla, yeryüzünün karşılaştığı tehlikeleri nedenleri ve bunlara karşı alınacak önlemlerle birlikte anlatıyorlar.

Geçen yazıda da değinmişim: BM Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) son raporu, kesin bir dille, hükümetler daha radikal tedbirler almadığı takdirde dünyanın **12 yıl içinde geri dönüşü olmayan bir yola gireceğini** söylemekte. Örneğin onlarca yazar ve yayınladıkları kitaplar var. Kutuplardan okyanuslara, havadan, sudan toprağa, hayvandan bitkiye kadar iklim değişikliğinin vurduğu yerleri anlatıp, yeryüzünün "yaşanılmaz hale gelişinden" söz etmekte...

Kullandıkları dil de keskin; "altıncı kıyamet, yaşamın sonu, geri dönülemez eşik" gibi sözcüklerle göz göre göre gelen felaketi anlatmaya çalışıyorlar...

Al Gore'dan Naomi Klein'a kadar birçok saygın insan onlarca belgesel yapmış bu konuda; ne yaptığımızı, nereye gittiğimizi açık seçik ortaya koymaktalar.

Bu yıl İstanbul Bienalinin konusu da bu; Yedinci Kıta.

Yedinci Kıta, okyanuslarda milyonlarca kilometreye ulaşan plastik adalarına verilen bir ad... Nicolas Bourriaud'un kuratörlüğünde hazırlanan Bienalin ana teması da dünyanın yadsınamaz gerçeğine dönüşen iklim krizi; katılan sanatçıların işleri de bu gerçeklikten yola çıkmakta.

Bienal'in Büyükkada'da sergilenen işlerini gezdim; Ursula Mayer'in "**Bilginin Ateşi Bütün Karmayı Yakıp Kül Ediyor**" başlıklı yerleştirmesi ilgimi çekti...

Mayer'le ilgili okuduklarım, yaptığı işlerle geleceğin insan-sonrası dünyası ile ilgilendiğini anlatıyordu. Bu yerleştirmesi de, geçen haftadaki yazımı özetliyordu sanki; **ulaştığımız bilgi ve kültürün artık yeryüzü ve kaynakları için yıkıcı ya da yakıcı hale gelişi...**

Burada bir çekinceme değinmeden geçemeyeceğim. Kapitalist dünyanın yoksulluk, işsizlik, gelir adaletsizliği gibi nahoş ama yadsınamaz konuları "stilize etme" ya da "fotoshoptan" geçirme gayreti açıktır. Ne yazık ki, birçok yazıda "stilize edilmiş gerçekler" olarak adlandırdığım bu durum iklim değişikliği için de geçerli.

Örneğin Bienalin sponsorları olan Koç ya da Eczacıbaşı ne düşünürler bilmiyorum ama **Yedinci Kıta**, insani bir sorun olmaktan önce, üretimi ve tüketimiyle insanı da baştan çıkararak kapitalizmin sorunu!... Yedinci Kıta bunu anlatmaktan uzak! Konuya dönersem, sonuçta iklim yıkımı bir gerçek; bunun farkında olan ve dillendirenler az değil; anlatmaya devam etmekten başka yol da yok...

Bağımsız gazeteci Bill Moyers'in Guardian'da yayınlanan yazısı bunun önemine odaklanıyor (Açık Gazete, 13 Eylül 2019). Moyers, küresel ısınmanın medyada işlenmesinin çok yetersiz kaldığını dile getirirken, 1939-40 yıllarında Hitler tehlikesine, Polonya'nın işgali ile başlayan Avrupa'daki savaşa Amerikan halkının dikkatinin çekilmesinde gazetecilerin oynadığı role işaret etmekte ve benzer bir rolün bugün küresel ısınma konusunda da oynanabileceği umudunu dile getirmekte.

"Biz gazeteciler için gerçeğin haberini yapmak, gücümüzün ahlâki temelini oluşturur" diyor; *aslında gazeteci yada da değil, herkes için böyle bir ahlaki sorumluluk var.* **Yeryüzünün yıkımına uzanan iklim krizi için de böyle bir ahlaki sorumluluk söz konusu; üç haftadır iklim krizinden söz etmem de bundan...**